

Szakmai beszámoló az NKA 209110/00109 azonosító számú támogatásához

Timár József színháztörténeti hagyatékának megvásárlása

Timár József hagyatékát a színész unokája, Timár Krisztina ajánlotta fel megvételre. A gyűjteményt a GY/2264-es gyarapodási naplószámon vettük nyilvántartásba az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézetben.

A leggazdagabb anyag a fotótárba került. A ritkán látható szerepes képek között a Nemzeti Színház történetét reprezentáló felvételek a legérdekesebbek, legértékesebbek. Például Gréban: A Jézus Krisztusról szóló „Igazi passió” (1924), Madách Imre: Az ember tragédiája (1934), Kacsóh Pongrác: János vitéz (1936), Szántó György: Sátoros király (1936), Kodolányi János: Pogánytűz (1937), Nyírő József: Jézusfaragó ember (1937), a Nemzeti Színház centenáriumi ünnepe (1937), Kodolányi János: Vidéki történet (1938), Németh: László: Villámfényénél (1938). Ezen kívül néhány fénykép dokumentálja a Margitszigeti Szabadtéri Színpad és a Szegedi Szabadtéri Játékok produkcióit, a Művész Színház, a Fővárosi Operettszínház, a Miskolci Nemzeti Színház, a Madách Színház előadásait.

A színész magánéletét kísérő fotográfiák tematikus csoportjában ott találjuk Timár érettségi tablóját, s pályájának színpadon kívüli, otthonában, családjával és kollégái körében rögzített emlékeit. Ezen kívül vannak olyan fotók, melyeken Timár József katonaként és nyaralás közben látható. Mivel a színész számos filmben szerepelt, természetesen ezekről az alakításairól is maradtak fenn felvételek. S csaknem tucatnyi pályatársáról – Bárdy Györgyről, Csontos Gyuláról, Forgách Antalról, Juhász Józsefről, Pethes Imréről, Somlay Artúrról, Sugár Károlyról és Perczel Zitáról – őrzött portrét.

A Timár-család Perczel Zita leveleit is becsben tartotta, s most átadta a színháztörténeti emlékeket őrző közgyűjteménynek. A kéziratok legalább olyan jelentősek ebben a kollekcióban, mint a képes ábrázolások. Néhány közülük családi kapcsolatokat dokumentál.

Például azok a levelek és táviratok, melyeket fia születése alkalmából 1940-ben Timár Józsefnek küldtek. Akadnak hivatalos iratok: ilyen Major Tamás felmondó levele 1949-ből, és a minisztérium közlése, mely szerint nem helyezkedhet el színészi pályán; de azt támogatják, hogy fizikai munkásként büneiért vezekeljen.

Németh László író írásai különösen izgalmasak, hiszen számos olyan részletet megvilágítanak, melyeket eddig nem publikált a család. Meg kell még említeni Timár Józsefné levelezését a Képes Hét című hetilappal. Egy sértő képet közöltek, s a színész özvegye ez ellen tiltakozott.

Timár József színészi működésének fontos emlékei azok a szövegekönyvek, melyben szerepeit megjelölte (Molière: *A misanthrope*, Madách Színház Kamaraszínháza, 1955; Ibsen *Nóra* Madách Színház Kamaraszínháza, 1954). Musset: *Vagy ki vagy be* (Madách Színház Kamaraszínháza, 1955. Rendező: Pártos Géza) című darabjának színházi példánya pedig Timár autográf tintairású bejegyzéseit őrzi.

A hagyatékban csak néhány tárgyi emlék található. Ki kell emelnünk Csontos Gyula arcképét blondel keretben; s egy metszett kristály poharat GJ monogrammal, mely a művész eredeti családnevére – Gerstner – utal.

A képzőművészeti gyűjtemény Uray Tivadar színművész Timár Józsefet ábrázoló karikatúrájával, ismeretlen alkotó Timár József portréjával, és egy szintén azonosítatlan alkotó „Badacsonylábdihegyi emlék...” címet viselő karikatúrájával gazdagodott.

A scenikai gyűjtemény jelmeztárába kerül Timár József sötétkék öltönye, melyet Harcsa Béla úriszabó készített. Bár a ruha magánhasználatra készült, nem elképzelhetetlen, hogy a színész viselte a pódiumon.

Az audiovizuális archívum egy rádiófelvétellel gyarapodott: a Kossuth Rádió 1964-ben, halálának negyedik évfordulóján megemlékezett Timár Józsefről. Ezt a műsort hangszalagon rögzítették, s ez a felvétel került most a színháztörténeti gyűjteménybe.

Timár József családja fekete kartonra ragasztott összeállítást őrzött a színész pályafutását bemutató kivágott cikkekből. Bár a gyűjtemény nem lehet teljes, a kutatás megkezdéséhez kiváló segédanyag.

Timár József életműve fontos része a magyar színjátszás huszadik századi történetének. A Nemzeti Színházban és a Madách Színházban játszott szerepei korszakos jelentőségű bemutatókhoz kapcsolódnak. Hagyatékának kiemelkedő darabjai segítségével érzékletesen lehet ezt az időszakot bemutatni. A most megvásárolt források segítenek abban is, hogy Timár Józseffel ne csupán mint a kommunista diktatúra művészáldozatával foglalkozzanak a színháztörténeti kutatók. A hagyatékban ráadásul számos olyan írás, forgatókönyv, újságcikk, hangfelvétel található, melyek Timár József utóéletéhez kapcsolódnak. Segítségükkel árnyaltan bemutatható lesz a kiváló színházművész kultusza.

A Timár József hagyaték múzeumunkba kerüléséről igyekeztünk tájékoztatni az érdeklődő közönséget is, az alábbiakban összegyűjtöttük az eddigi megjelenéseket:

2024.05.21.

<https://varosikurir.hu/timar-willy-loman-jozsef-hazatert-a-ugynok-nem-halt-meg/>

2024. 05. 21.

<https://szinhaz.online/timar-jozsef-es-perczel-zita-leveleit-is-megvasarolta-az-oszmi/>

2024. május 22.

<https://www.facebook.com/search/posts/?q=t%C3%ADm%C3%A1r%20j%C3%B3zsef>

2024. 05.23.

<https://kultura.hu/nemeth-laszlo-es-perczel-zita-leveleit-is-megvasarolta-az-oszmi/>

2024.05.23.

<https://oszmi.hu/hu/hirek/honap-mutargya/tudom-hogy-bukásra-sok-vigasztalast-lehetne-folkenni>

2024.05.27.

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=961293759330177&set=a.508614761264748>

Az MTVA 5 forgatott Timár József hagyatékának az OSZMI-ba kerüléséről, a felvétel a nyár folyamán a Librettó című kulturális magazinműsorban kerül adásba.

Budapest, 2024. augusztus 6.

Nyilatkozat

az uniós állami támogatási szabályoknak a Kedvezményezett részére nyújtandó támogatásra történő alkalmazhatóságáról

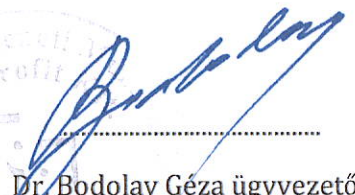
Alulírott **Dr. Bodolay Géza ügyvezető az OSZMI Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet Nonprofit Kft.** képviselőjében eljárva kijelentem, hogy az általam megvalósított tevékenység tekintetében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében említett **állami támogatás fogalmáról szóló bizottsági közlemény (2016/C 262/01) 196. pontjában meghatározott, az alábbiakban felsorolt feltétel teljesült:**

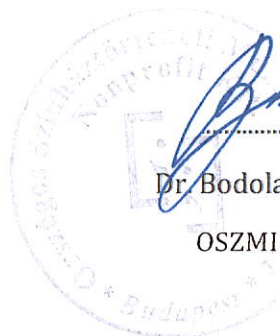
- a támogatandó tevékenységből megvalósuló szolgáltatásokat elsősorban magyar állampolgárok veszik igénybe, ezért a támogatásban részesített tevékenység más tagállamok piacaira és fogyasztóira legfeljebb marginális hatást gyakorol.

Jelen nyilatkozattal kötelezettséget vállalok arra, hogy a feltétel teljesülését alátámasztó tényeket, körülményeket és bizonyítékokat a szakmai beszámolóban részletesen bemutatom az alábbiak szerint:

1. A támogatott tevékenység megvalósítási helyének (helyszíneinek) ismertetése,
2. A támogatott tevékenység céljának ismertetése, és a megvalósulás körülményeinek bemutatása (a programmal elérendő cél, a megvalósításban résztvevők, a szolgáltatást igénybe vevők körének ismertetése).

Kelt: Budapest, 2024. augusztus 6.

Dr. Bodolay Géza ügyvezető
OSZMI Nonprofit Kft.

Nyilatkozat

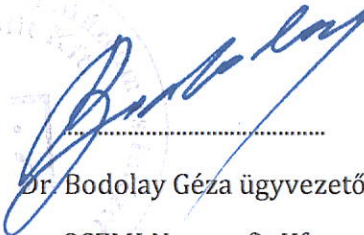
az uniós állami támogatási szabályoknak a Kedvezményezett részére nyújtandó támogatásra történő alkalmazhatóságáról

Alulírott **Dr. Bodolay Géza ügyvezető az OSZMI Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet Nonprofit Kft.** képviselőjében eljárva kijelentem, hogy az általam megvalósított tevékenység tekintetében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében említett **állami támogatás fogalmáról szóló bizottsági közlemény (2016/C 262/01) 34. pontjában meghatározott, az alábbiakban felsorolt feltétel teljesült:**

- a támogatandó tevékenység nem minősül gazdasági tevékenységnek, az általam benyújtott pályázatba foglalt tevékenységek kapcsán piaci bevételeim nem érik el működési költségek legalább felét.

Jelen nyilatkozattal kötelezettséget vállalok arra, hogy az általam benyújtott beszámolóban a fenti feltétel teljesülését alátámasztó tényeket, körülményeket és bizonyítékokat helyszíni ellenőrzés esetén rendelkezésre bocsátom, továbbá a pénzügyi elszámolás során a támogatott tevékenységgel kapcsolatban felmerült költségeket jogcímek szerinti bontásban, részletesen bemutatom.

Kelt: Budapest, 2024. augusztus 6.

Dr. Bodolay Géza ügyvezető
OSZMI Nonprofit Kft.